

Jagvillhabostad.nu, org.nr: 802413-1396**Remissvar Finansdepartementets rapport 2021:2 Promemorian
”Ett bättre underlag för att bedöma bostadsbristen”**

Jagvillhabostad.nu är en ideell organisation som kämpar för ungas rätt till en trygg bostad. Vi strävar efter en rättvis bostadsmarknad där unga bostadssökandes behov, rättigheter och intressen tas tillvara. Jagvillhabostad.nu har tagit del av Regeringens promemoria ”Ett bättre underlag för att bedöma bostadsbristen” och framför härmed följande synpunkter.

Jagvillhabostad.nu har länge poängterat att det finns stora variationer i Sverige när det gäller hur väl kommuner lever upp till bostadsförsörjningsansvaret. Jagvillhabostad.nu har därför föreslagit att ett regionalt bostadsförsörjningsansvar skulle vara ett sätt för närliggande kommuner att tillsammans hantera bostadsbristen. Bostadsbristen är som bekant störst i storstadsregionerna och där skulle många kranskommuner inom arbetsmarknadsregionen tjäna på att arbeta gemensamt mot bostadsbristen.

Jagvillhabostad.nu delar regeringens uppfattning att det är viktigt att mäta och följa upp de behov som inte tillgodoses på bostadsmarknaden. Resultaten från Boverkets årliga bostadsmarknadsenkäter som hänvisas till i promemorian visar att antalet kommuner där det råder bostadsbrist har ökat kraftigt under de senaste åren. Jagvillhabostad.nu driver frågan att styrande politiker behöver ta ett ansvar för bostadsbristen som drabbar Sveriges unga och inte enbart förlita sig på marknadslösningar. Vi anser att många kommuner idag inte tar det bostadsförsörjningsansvar som de är ålagda. Vi ser allvarligt på det som framgår av promemorian att fullmäktige i ett 50-tal kommuner inte fattat beslut om riktlinjer för bostadsförsörjningen och att analyserna av bostadsbehoven i kommunerna i många fall är bristfälliga idag.

Vi anser att det är ett bra förslag att offentliga aktörer ska ges tillgång till ett mer anpassat statistiskt underlag för att kunna vidta åtgärder mot bostadsbristen. Regeringen och kommunerna har under de senaste åren vidtagit ett antal åtgärder för att motverka bostadsbrist, exempelvis investeringsstödet. Mer anpassad statistik på kommunal nivå kommer innebära att det blir lättare att utvärdera effektiviteten av olika åtgärder mot bostadsbrist.

Jagvillhabostad.nu välkomnar det uppdrag som regeringen föreslår ska ges till Boverket för att bedöma och redovisa vilka behov som inte tillgodoses på bostadsmarknaden. Vi anser att den övergripande inriktningen för uppdraget är bra, men att den föreslagna metoden för att mäta bostadsbrist innehåller vissa brister när det gäller att ta hänsyn till ungas behov och intressen (se separat remissvar till Boverkets rapport ”Mått på bostadsbristen”). Det är dock bra att analyserna kommer ske med mer enhetliga metoder, vilket förbättrar förutsättningarna för att följa utvecklingen över tid samt ansvarsutkrävande. Bostadsbrist är inte enbart ett storstadsfenomen och det är bra att mindre kommuner med begränsad utredningskapacitet kan få stöd från Boverket på det sätt som föreslås.

Jagvillhabostad.nu anser att det är positivt att kommunerna föreslås åläggas att analysera bostadsbristen när de tar fram riktlinjer för bostadsförsörjningen. Utifrån ungas perspektiv är

bostadsbristen och sammankopplade frågor som trångboddhet och höga boendekostnader de viktigaste problemen som vi ser på bostadsmarknaden idag. Att det är viktigt att mäta bostadsbristen innebär samtidigt inte att det saknar betydelse att analysera bostadssituationen för särskilda grupper.

Problemen för unga på bostadsmarknaden handlar inte bara om bostadsbrist. Det finns därför en risk att ungas behov inte analyseras i tillräcklig utsträckning om enbart bostadsbristen bedöms. Ett exempel är unga vuxna som på grund av långa kötider inte kan få en hyresrätt och därför väljer att skuldsätta sig och köpa en bostadsrätt, trots att de egentligen hade föredragit att bo i hyresrätt.

Jagvillhabostad.nu delar dock bilden som framgår av promemorian att de analyser som idag görs av särskilda gruppers bostadsbehov inte är tillräckligt ändamålsenliga. Unga på bostadsmarknaden hjälps inte om de analyser som görs av bostadssituationen för unga är alltför ytliga och därmed inte utgör ett relevant stöd för beslutsfattare. Den offentliga sektorns resurser är begränsade och det är förståeligt att analyser inte kan göras för alla särskilda grupper. Mot bakgrund av att unga är en stor och i många fall utsatt grupp på bostadsmarknaden anser vi dock att det är av vikt att Boverket och kommuner även i fortsättningen analyserar situationen för unga på bostadsmarknaden. Då den föreslagna modellen för att mäta bostadsbrist (se separat remissvar till Boverkets rapport "Mått på bostadsbristen") innehåller brister när det gäller att ta hänsyn till ungas behov finns det en risk att det avskaffade kravet på att analysera bostadsbehoven för särskilda grupper kan komma att innebära en försämring för unga vuxna.

Ungas bostadsbehov tillgodoses inte på bostadsmarknaden idag. Detta på grund av flera skäl, men en grundorsak är att det saknas bostäder som unga kan efterfråga. Nyligen genomförde Jagvillhabostad.nu en egen undersökning bland målgruppen om hur de ser på dagens bostadskris. Svaren är på intet sätt statistiskt sammanställda eller motiverade, men är ändå intressanta: 48 procent skulle helst vilja bo i en hyresrätt och 52 procent i en bostadsrätt. Problemet är att det saknas tillräckligt utbud i båda boendeformerna som unga realistiskt kan efterfråga. Vi vet att många unga är förvisade till bostäder som är statistiskt svåra att mäta. Inneboende, svarta hyreskontrakt och faktisk trångboddhet redovisas inte fullt ut i offentliga register. Ungas boenden kan på flera sätt hålla en god standard, men ändå vara problematiska. Eftersom unga saknar makt på bostadsmarknaden betalar de i många fall överpriser för sitt boende och detta är en stor orättvisa oavsett hur stor andel av personens inkomster som går till att betala för bostaden.